

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdl

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3calcz.htm>

9395458

Obr. 5. Medlov. Bronzový depot.
Medlov. Bronzehortfund.

pomocí detektoru kovů na místě nálezů byl identifikován drobný bronzový náledek. Nádobu byla uložena v hloubce asi 80 cm pod dnešním povrchem v jílovitém podloží. Depot obsahoval (obr. 5): sekeru se středovými laloky, zlomek sekerky s tulejkou, dva srpy s trnem a zlomek čepele dalšího, šest litých terčů, dvě spirálovité vlasové ozdoby, masivní tyčinkovitý náramek, osm zlomků jehlic (2× typ Moravičany; 1× s hřebíkovitou hlavicí), lyrovitý závěsek, dvě plechové trubičky, dva brýlovité závěsky, 38 zlomků spirálovitých trubiček, zlomek prstenu a náledek. Soubor můžeme datovat do starší fáze kultury lužických popelnicových polí – do horizontu depotů typu Přestavky.

Místo nálezů depotu leží na mírném svahu obrácenému k severovýchodu s nadmořskou výškou 262 m a lze je identifikovat v mapě MZ 1 : 10 000, list 14-44-11, v souřadnicích Z s.č.: J s.č. – 448 mm : 104 mm.

Marek Kalábek

Resumé

Medlov (Bez. Olomouc), „Za školou“. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Depotfund. Einzelfund.

MĚNÍN (okr. Brno-venkov)

Intravilán obce – dům č. p. 212. Únětická kultura. Sídliště, pohřeb na sídlišti. Záchraný výzkum.

Na základě telefonického oznámení M. Misákové ze dne 17. 5. 2005 o náhodném nálezů pravěkých lidských kosterních pozůstatků při kopání základové jámy pro bazén provedli pracovníci ÚAPP Brno dne 20. 5. 2005 záchraný archeologický výzkum ve dvoře řadového domu manželů Misákových (č. p. 212) v obci Měnín. Dům leží v jižní polovině zastavěného území obce, v jihovýchodním rohu centrálního náměstí. Vlastní výkop pro bazén se nacházel v zadní části úzkého dvora, navazujícího na jihovýchodní stěnu domu, a těsně přiléhal k cihlové zdi tvořící severovýchodní hranici parcely. Jeho přesná poloha je na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 24-43-16, určena bodem o souřadnicích 214:211 mm od západní:jižní sekční čáry.

Dosud neznámá lokalita je umístěna v nadmořské výšce 187 m na nepatrně vyvýšenině nad dříve zamokřenou nivou Litavy, obklopující celé jižní, jihovýchodní a východní okolí. Západní okraj vymezuje užší niva Říčky. Na severu odděluje vyvýšeninu od stoupajícího terénu v současnosti slepé rameno Říčky. Původně se však jednalo o umělou odlehčovací

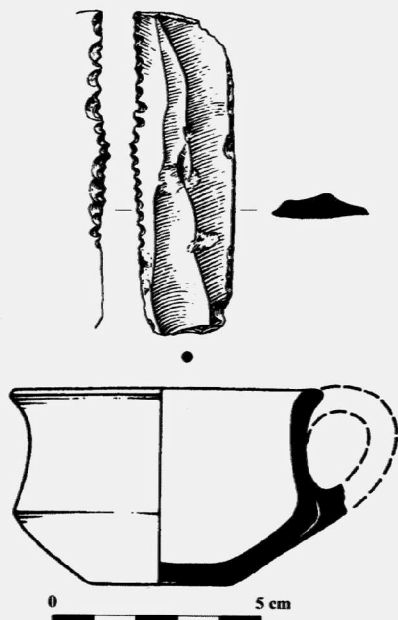
stoku rybníka Nesyt, jejíž vznik lze datovat nejdříve na konec 14. století, kdy markrabě Jošt nechal vybudovat jako jižní pokračování měninské hlavní osy hráz na Litavě. Po zrušení rybníka v roce 1824 byla stoka východně od obce zasypana (Kuča 1998, 820).

Přímo v intravilánu Měnína bylo dosud registrováno jediné naleziště, rozkládající se v prostoru bývalé štěrkovny na jihovýchodním okraji obce. Již v roce 1879 zde bylo při těžbě zničeno 15 kostrových hrobů ze starší doby bronzové, další 2 hroby prozkoumal na základě upozornění místního nadučitele F. Zaczka v tomtéž roce A. Rzehak (Salaš 1989, 87, 100; Skutil 1963–1964, 105–111).

Záchraný archeologický výzkum se omezil jen na objasnění a dokumentaci nálezové situace, neboť výkop pro bazén byl už dokončen. Především byly zajištěny lidské kosterní pozůstatky, které byly spolu s keramickou nádobou dříve neodborně vyzvednuty manželé Misákovými z jihozápadního profilu a uloženy na hromadě na dně výkopu. Mezi kostmi dospělé osoby se podařilo objevit ještě kamennou srpovou čepel.

Zaznamenáno bylo celkem 7 zahlobených sídlištních objektů, které až na jednu výjimku (základovou jámu pro kamennou příčnou zeď novověké stavby hospodářského charakteru) představují pozůstatky pravěkého osídlení lokality. Přesnější datace, a to do únětické kultury, je možná jediné v případě jámy se stěnami směrem ke dnu kónicky rozšířenými, která primárně plnila pravděpodobně hospodářskou funkci, nejspíše jako sklípek na potraviny či silo na obilí, a na jejímž mírně zvlněném dně se původně nacházela kostra dospělé osoby. Jedinec byl údajně uložen ve skrčené poloze na levém boku s hlavou směřující k západu a nohama k východu a byl asi vybaven výše zmíněným keramickým šálkem a kamennou srpovou čepelí (obr. 6).

Michal Přichystal

Obr. 6. Měnín. Nálezy únětické kultury.
Měnín. Funde der Aunjetizer Kultur.

Literatura

- Kuča, K. 1998: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. III. díl: Kolín – Miro. Praha.
- Salaš, M. 1989: Doba bronzová. In: Belcredi, L. (a kol.), Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov. Brno, 83–125.
- Skutil, J. 1963–1964: Drobné příspěvky k poznání moravské únětické a věteřovské kultury. In: Skutil, J. (ed.), Sborník III. Karlu Tihelkovi k pětadesátinám. Brno, 105–123.

Resumé

Ménín (Bez. Brno-venkov). Intravilan der Gemeinde – Haus Nr. 212. Aunjetizer Kultur. Siedlung, Bestattung in der Siedlung. Rettungsgrabung.

MIKULOV (okr. Břeclav)

Vídeňská ulice. Doba bronzová. Ojedinelé nálezy. Záchranný výzkum.

Při rekonstrukci pouličního osvětlení na Vídeňské ulici bylo z výkopu, který zasáhl pouze recentní navážky, získáno několik zlomků keramiky, které lze jen rámcově datovat do doby bronzové.

„Pod Mušlovem“. Věš. Sídliště. Záchranný výzkum.

V trati „Pod Mušlovem“ byla orbou poškozena archeologická situace. Záchranný výzkum odkryl zásobnici s odoraným okrajem, mělce zapuštěnou v pískovém podloží. Dno jámy bylo 80 cm pod úrovní povrchu. V nádobě a jejím bezprostředním okolí se našly zlomky zvířecích kostí, mušle a četné fragmenty keramiky.

Zásobnice i ostatní zlomky keramiky pocházející z jiných nádob patří věteřovské skupině. Nález souvisí se zde již dříve zjištěným osídlením, které bylo narušováno těžbou písku (Peška – Klanicová 1993, 55).

Petr Kubín

Literatura

- Peška, J., Klanicová, E. 1993: Záchranná akce v Mikulově–Mušlově (okr. Břeclav), *Přehled výzkumů* 1991, 55.

Resumé

Mikulov (Bez. Břeclav), Vídeňská Str. Bronzezeit. Einzel-funde. Rettungsgrabung.

Mikulov (Bez. Břeclav), „Pod Mušlovem“. Věteřover Gruppe. Siedlung. Rettungsgrabung.

MIROSLAVSKÉ KNÍNICE (okr. Znojmo)

Kostel sv. Mikuláše. Doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při sanaci zemní vlhkosti a kopání odvodňovacích rýh se podařilo v prostoru lodi prokázat existenci staršího pravěkého osídlení. To reprezentuje kulturní vrstva se sporadickými nálezy keramiky, které lze pouze rámcově zařadit do průběhu doby bronzové.

Zdeněk Čížmář

Resumé

Miroslavské Knínice (Bez. Znojmo). H. Nikolaus Kirche. Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

MOHELNICE (okr. Šumperk)

Škrobárna/garáže ČSAD. Mladší a pozdní doba bronzová – lužická kultura. Pohřebiště. Záchranný výzkum. Uložení: VM Šumperk

V srpnu až září 2005 proběhl menší záchranný výzkum při stavbě betonárny a jejich přípojek na jižním okraji Mohelnice, východně garáží ČSAD. Základní poloha lokality je prostorově zachycena na ZM 1 : 10 000, list 14-43-19; stavba vlastní betonárny (půdorys lichoběžníkového tvaru cca 29 × 40 × 82 × 77 m) je v souřadnicích Z s. č. (mm): J s. č. (mm) vymezena body – 414:260; 411:260; 411:268 a 415:268; přípojky vedly paralelně vedle sebe severním směrem až za potok Újezdka, od betonárny jsou směrem k severu vymezeny body – 415:268; 415:273; 412:274; 410:289; 401:290; 401:292 a 407:297.

Ukázalo se, že se jedná o nejvýchodnější část již známé lokality Mohelnice – škrobárna/garáže ČSAD – zároveň pohřebiště lužické a slezskoplatěnické kultury (nejsporněji Nekvasil 1963 a 1966). Bylo identifikováno a zdokumentováno několik již dříve orbou silně poničených popelnicových hrobů, nejvíce se zachoval hrob č. 3. Jako popelnice zde sloužila rozměrnější bezuchá amforovitá nádoba, v její spodní části byly uloženy zbytky kremace, nad nimi fragmenty několika menších nádobek a kamenný brousek. Další porušené nádobky ležely kolem ústí popelnice. Kromě ní byly rozeznány fragmenty nejméně 7 nádobek (zastoupenými tvary amfora, miska, šálek, dvouuchý hrnek). Podle profilace a výzdoby keramiky by měl být tento hrobový celek datován jako starolužický. Tomuto závěru by odpovídalo i zjištění J. Nekvasila, že s pohřbíváním se začalo na východním okraji nekropole a směrem k západu byly postupně ukládány hroby mladší. Ostatní značně porušené hroby lze datovat do lužického období pouze rámcově.

Na lokalitě (viz v kap. Doba železná) byly doloženy též aktivity z období platěnické kultury a též z období latěnu.

Tento článek má charakter pouze předběžného sdělení, výzkum je v současné době zpracováván a připravován k podrobnějšímu publikování (včetně odborných analýz antropologického materiálu).

Jakub Halama

Literatura

- Nekvasil, J. 1963: Pravěk Mohelnicka. Mohelnice.
- Nekvasil, J. 1966: Pohřebiště lužické kultury u bývalé škrobárny v Mohelnici. Archeologické rozhledy 18, 269–296.

Resumé

Mohelnice (Bez. Šumperk). Škrobárna/garáže ČSAD. Jung- und Spätbronzezeit – Lausitzer Kultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung. VM Šumperk.